

I Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe / sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.).
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II Ogólne założenia edukacyjne i cele programowe:

- I. Wymagania edukacyjne uwzględniają: Podstawę programową kształcenia ogólnego zakresu przyrody
- II. Ogólne cele edukacyjne w zakresie kształcenia i wychowania zawarte w podstawie programowej:
- III. **Wymagania edukacyjne uwzględniają:** Podstawę programową kształcenia ogólnego zakresu geografii.
- IV. **Ogólne cele edukacyjne w zakresie kształcenia i wychowania zawarte w podstawie programowej:**

W sferze **wiedzy geograficznej:**

- a) poznanie podstawowych metod badań geograficznych, interpretacji oraz prezentacji ich wyników,
- b) opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i procesów,

- c) poznanie wybranych krajobrazów Polski, ich głównych cech i składników,
- d) poznanie dziedzictwa kultury regionalnej oraz narodowej,
- e) określenie miejsca i roli Polski oraz Polaków we współczesnym świecie,
- f) poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu i najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
- g) poznanie i opisywanie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym Polski,
- h) poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- i) rozumienie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym
- j) określenie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
- k) wiązanie aktualnych wydarzeń społecznych i politycznych z przeszłością,
- l) zdobycie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku
- m) dążenie do rozumienia treści geograficznych, a nie tylko do ich pamięciowego opanowania,

II. W sferze **umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:**

- a) planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki oraz wzięcie za nią odpowiedzialności teraz i w przyszłości,
- b) skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentację własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi,
- c) poprawne posługiwanie się językiem ojczystym oraz przygotowywanie się do publicznych wystąpień,
- d) prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie,
- e) wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych w celu lepszego rozumienia współczesnego świata,
- f) korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych

- g) czytanie i interpretację map różnej treści,
- h) określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, ich wpływu na warunki życia człowieka
- i) ocenę uwarunkowań procesów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych zachodzących w skali globalnej, regionalnej i lokalnej
- j) wskazywanie i analizę związków przyczynowo - skutkowych oraz powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska geograficznego w różnych skalach przestrzennych i czasowych,
- k) krytyczne myślenie, formułowanie sądów, wartościowanie, ocenianie zjawisk oraz procesów społeczno-kulturowych i gospodarczych
- l) stawianie pytań, formułowanie hipotez i kreatywne rozwiązywanie problemów,
- m) podejmowanie konstruktywnej współpracy z innymi, nabywanie kultury sprzyjającej umiejętności komunikowania się, kształtowania trwałych i skutecznych relacji w grupie, empatii,
- n) wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym,

III. W sferze **postaw i wartości**:

- a) rozwijanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej w życiu codziennym,
- b) poznawanie siebie, swoich predyspozycji, talentów oraz kształtowanie różnych aspektów własnej osobowości,
- c) rozwijanie pasji poznawczej skutkującej wzrostem zainteresowania i motywacji,
- d) łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,
- e) przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania,
- f) kształtowanie poczucia tożsamości, patriotyzmu oraz postaw wspólnotowych i obywatelskich,
- g) kształtowanie poczucia dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku naszego narodu
- h) rozwijanie przekonania o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski, a także podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego,
- i) rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której uczeń nadaje pozytywne znaczenia,

- j) poszukiwanie, odkrywanie i dążenie do osiągnięcia wielkich celów życiowych niezbędnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie na drodze rzetelnej i systematycznej pracy,
- k) kształtowanie świadomości o potrzebie współpracy dotyczącej zwalczania zagrożeń środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń społecznych,
- l) przygotowanie się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej oraz państwie,
- m) poczucie odpowiedzialności za stan środowiska geograficznego i przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,
- n) rozwijanie poczucia estetyki oraz potrzeby kształtowania ładu przestrzennego,
- o) przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii w klasie 6 szkoły podstawowej

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Współrzędne geograficzne				
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule • podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne • wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy i podaje wartości południków i równoleżników, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>długość i szerokość geograficzna</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rozciągłość pd. i równoleżnikowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie • odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa położenie punktów i obszarów na mapie • wyznacza współrzędne geograficzne • oblicza rozciągłość południkową i równoleż. • wyznacza współrzędne geograficzne punktu, za pomocą aplikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
2. Ruchy Ziemi				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje ciał niebieskich, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gwiazda,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę Układu Słonecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a innymi

<ul style="list-style-type: none"> wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi wyjaśnia znaczenie terminu <i>górowanie Słońca</i> określa czas trwania ruchu obrotowego i demonstruje go, wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi i demonstruje, wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku 	<p><i>planeta, planetoida, meteor, meteoryt, kometa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje dzienną i roczną wędrówkę Słońca po niebie, omawia przebieg linii zmiany daty przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia
--	--	---	--	--

3. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy

<ul style="list-style-type: none"> określa położenie Europy na mapie świata wymienia nazwy mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy przy pomocy mapy, wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii wymienia strefy klimatyczne wskazuje na mapie obszary o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego wskazuje na mapie kraje największe i najmniejsze, wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg granicy między Europą a Azją wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie opisuje położenie Islandii na podstawie mapy wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt</i> omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów wymienia i wskazuje na mapie państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w. omawia rozmieszczenie ludności w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy opisuje położenie Islandii na podstawie mapy wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie map podaje różnice między strefami klimatycznymi, charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci przedstawia przyczyny zróżnicowania 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje ukształtowanie powierzchni Europy wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii omawia strefy klimatyczne i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ lądolodu na ukształtowanie północnej Europy wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na istnienie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii wyjaśnia, dlaczego występują różne typy i odmiany klimatu podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi przedstawia rolę UE w przemianach społecznych i gospodarczych analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw
--	--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia • wymienia starzejące się kraje • wymienia grupy ludów na podstawie mapy • wymienia główne języki i religie w Europie • wskazuje Paryż i Londyn 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny migracji ludności • wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie • wymienia i wskazuje na mapie największe miasta • porównuje miasta Europy z miastami świata 	<p>narodowościowego i językowego ludności</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie kulturowe i religijne • omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki zróżnicowania kulturowego ludności • przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności • porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy • omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy • ocenia skutki migracji • ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu
---	---	---	---	--

4. Gospodarka Europy

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania rolnic. • wymienia cechy środowiska przyr. Danii i Węgier na podstawie mapy • wymienia rośliny uprawne i zwierzęta hodowane w Danii i na Węgrzech • wymienia zadania i funkcje przemysłu • wymienia znane i cenione francuskie wyroby przem. • podaje przykłady źródeł energii na podst. schematu • rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii • wymienia walory przyr. Europy Południowej na podstawie mapy • wymienia atrakcje turystyczne w Europie Pd. na podstawie mapy i zdjęć 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy środ. przyr. Danii i Węgier, które sprzyjają rolnictwu • wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji • podaje przykłady działań nowoczesnego przemysłu we Francji • wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie • podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni • omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii • wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych 	<p>omawia warunki służące rozwojowi rolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rozmieszczenie upraw i hodowli w Danii i na Węgrzech • wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji • omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu • omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wydajność rolnictwa Danii i Węgier na podstawie wykresów • wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia • charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji • przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych • omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w Europie występują korzystne warunki przyrodnicze do rozwoju rolnictwa • przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju nowoczesnego rolnictwa • omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji • analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii
---	--	---	--	---

5. Sąsiedzi Polski

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne działy przetwórstwa przemysł. w Niemczech na podst. diagramu kołowego • pokazuje na mapie Nadrenię • wymienia walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne Czech i Słowacji • wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi • przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi • omawia położenie Ukrainy • wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy • wskazuje na mapie największe krainy Rosji • wymienia surowce mineralne oraz główne obszary upraw Rosji na podstawie mapy • wskazuje na mapie sąsiadów Polski • wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cenione na świecie niemieckie wyroby • rozpoznaje obiekty z Listy UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach • przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy i zdjęć • wymienia na podstawie mapy cechy środowiska Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki • wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę • wymienia główne gałęzie przemysłu Rosji w oparciu o mapę • wymienia najważniejsze rośliny uprawne w Rosji na podstawie mapy • podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny zmian w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w. • analizuje strukturę zatrudnienia w Niemczech na podstawie diagramu • charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy • omawia znaczenie turystyki aktywnej na Słowacji • omawia środowisko przyr. Litwy i Białorusi na podstawie mapy • podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi • podaje przyczyny zmniejszania się ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu • omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy • wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na stan gospodarki Rosji • omawia znaczenie usług w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii na podstawie mapy i fotografii • opisuje przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno-sportowych Czech i Słowacji na podstawie fotografii • porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii • podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie • omawia czynniki lokalizacji głównych okręgów przemysłowych Rosji • wyjaśnia znaczenie przemysłu w gospodarce Rosji • opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych • projektuje wycieczkę na Litwę i Białoruś, posługując się różnymi mapami • analizuje konsekwencje konfliktów na Ukrainie • charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii • uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski • przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji
--	--	---	--	---

1. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
Wyniki prac pisemnych podaje nauczyciel w terminie nie przekraczającym 2 tygodni. Sprawdzone prace pisemne uczniów otrzymuje na lekcji do wglądu (zgłasza ewentualne zastrzeżenia).
2. Uczeń ma prawo poprawić pisemnie ocenę niedostateczną ze sprawdzianu w terminie ustalonym przez nauczyciela (nieprzekraczającym dwóch tygodni od momentu uzyskania oceny). Poprawa ocen jest jednorazowa. Pozostałe oceny uczniów może poprawiać ustnie lub pisemnie – po uzgodnieniu formy i terminu z nauczycielem.
3. Uczeń jest zobowiązany być przygotowanym do każdej lekcji, sprawdzianu i kartkówki. Wyjątek stanowią szczególne sytuacje losowe zgłaszane przed lekcją. Pojedyncza nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć, ma obowiązek uzupełnienia braków.
4. **Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.**